Streszczenie

W niniejszej pracy zbadane zostały sposoby postrzegania programu amnestii dla byłych terrorystów Boko Haram przez ich ofiary, z podkreśleniem filozoficznego wymiaru rozważanych tu zagadnień. Innymi słowy, studium to miało na celu wskazanie, do jakiego stopnia rezultaty nigeryjskiego programu amnestii i reintegracji dla skruszonych członków organizacji Boko Haram kształtują postrzeganie sprawiedliwości i uczciwości przez osoby, które były ofiarami ich zbrodni. Rola i znaczenie sprawiedliwości oraz uczciwego traktowania w ramach procesu amnestii mają istotne znaczenie z dwóch powodów: kształtują sposoby postrzegania sprawców przez ich ofiary oraz pozwalają oszacować, czy ofiary i sprawcy mogą współistnieć pokojowo w rzeczywistości pokonfliktowej i będącej następstwem konfliktu. O ile sam program amnestii dla byłych członków Boko Haram w Nigerii doczekał się licznych opracowań, to stosunkowo niewielka ich liczba dotyczyła jego percepcji przez ofiary przestępstw dokonywanych przez te osoby, z uwzględnieniem problematyki sprawiedliwości i uczciwości. Niniejsza praca miała za zadanie wypełnić tę lukę. W tym celu wykorzystane zostały wybrane filozoficzne koncepcje sprawiedliwości i uczciwości, w szczególności te wykorzystujące perspektywy etyki normatywnej, którymi posłużono się do analizy poszczególnych, szczegółowych zagadnień. W badaniu wykorzystano również metody empiryczne – częściowo ustrukturyzowane wywiady, których zadaniem było uzyskanie wglądu w doświadczenia i perspektywy ofiar na temat sprawiedliwości i uczciwego traktowania w kontekście ich stosunku do terrorystów z Boko Haram. W wywiadach, które przeprowadzone zostały w stanowym obozie dla uchodźców wewnętrznych (IDP) w stanie Borno w Nigerii, udział wzięło łącznie 25 uczestniczek. Znaczna większość z nich uznała, że rząd potraktował je niesprawiedliwie, wykluczając je z procesu decydowania o warunkach i sposobie funkcjonowania amnestii. Wyniki tych badań wskazują na liczne problemy i dylematy etyczne dotyczące doświadczenia ofiar terroryzmu Boko Haram zarówno w odniesieniu do zbrodni, które ich dotknęły, jak i nigeryjskiego programu amnestii. Co więcej, umożliwiły one potwierdzony empirycznie wgląd w dynamikę relacji między realizowanym w praktyce i rzeczywistości społecznej programem amnestii a filozoficzno-teoretycznymi rozważaniami na temat sprawiedliwości naprawczej, uczciwości i pojednania. W oparciu o wyniki badań, sformułowane zostały zalecenia, które mają zastosowanie zarówno w odniesieniu do rozwiązań politycznych, jak i w kontekście przyszłych kierunków dalszych studiów i badań.